

(e.) E ahei ana kia uru enei tikanga ki roto i te raihana ara :—

E kore rawa e tika tetahi tohunga, tetahi tangata ranei e kiia ana he tohunga ki te mea kia kaukau tetahi turoro, e mahia ana e ia, ki te wai matao.

E kore rawa e tika kia arai, kia whakararuraru ranei, tetahi tohunga, kei tae mai he takuta ki taua turoro, kei mahia ranei ki nga rongoa Pakeha e rite ana mo tona mate, e whakaritea ranei e te takuta mo taua mate.

Mehemea i runga i te whakahaere a tetahi tangata e kiia ana he tohunga, ka huihuia e ia tetahi ropu tangata, a ka noho i tetahi kainga, ka haere atu ranei i tetahi kainga ki tetahi atu kainga me taua ropu, a ka whakaaro te Kaunihera, tetahi Komiti Marae ranei, tera e pa he raruraru, he mate ranei ki nga tangata o tetahi kainga, ki tetahi ranei o ratou, ara, ka pau a ratou kai, o ratou rawa ranei, ka pa mai ranei tetahi atu mate, ka ahei te Kaunihera ki te tuku panui atu ki taua tangata kia whakamutua tana mahi, a ki te tohe ia ka ahei te Kaunihera ki te whui i a ia ki te moni, kia kaua e neke atu i te rima tekau pauna.

NAMA 4.

Nga Rohe taupatupatu.

1. Mo te moutere, o Motiti : I runga i nga korero i takoto ki te aroaro o te Huihuinga mo te tono a te Kaunihera o Tauranga kia uru te moutere o Motiti ki roto i te takiwa o Tauranga, a i runga i nga whakahe a te Kaunihera o Te Arawa, a i runga hoki i te kupu a te Minita mo te Taha Maori whakataua ana e te Huihuinga : “ Me tuku atu ma nga tangata Maori e noho ana i Motiti e whiriwhiri, ko ta te tokomaha o ratou e hiahia ai koia tera.”

2. Mo te Matata : I tono te Kaunihera o Te Arawa kia whakaurua mai te wahi e nohoia ana e te Tawera kei roto nei i te rohe o Matatua kia whakaurua mai ki te rohe o Te Arawa.—Whakaaetia ana e te Huihuinga.

3. Mo Waikaremoana : I runga i te tono a te Kaunihera o Matatua, whakaaetia ana kia nekehia te rohe o Matatua kia uru mai nga pa o Tuhoe i te taha tonga-rawhiti o Waikaremoana.

4. Mo Runanga : I whakaaetia te tono a te Kaunihera o Tongariro kia hikitia atu tona rohe kia uru mai te wahi o Runanga Nama 1, Runanga Nama 2, Poraka i uru atu ki te rohe o Matatua.

5. Ko nga tono whakatikatika i nga wahi raruraru o nga rohe i waenganui i Kurahaupo, Whanganui, Taranaki, Maniapoto, Tongariro, i unuhia.

6. Ko te tono a te Kaunihera o Wairoa mo te wahi raruraru i waenganui ia raua ko Hokianga i penei te ripoata a te Huihuinga : “ E kore tenei e whakaaetia. I te mea ko nga rohe Kaunihera o te takiwa o te Tai-Tokerau i haere i runga i nga rohe kaute pakeha, kaore i runga i te rohe a iwi, e kore e tika kia puare he whakatikatika mo tetahi wahi kei oho he raruraru ki katoa.”

7. Ko te tono a te Kaunihera o Tamatea kia whakatikatikaia te rohe i waenganui ia raua ko Kahungunu, ara, kia uru ai ki te rohe o Tamatea nga pa Maori i te taha tonga o te awa o Waikari e tata ana ki te ngutuawa o taua wai, i whakaaetia.

NAMA 5.

I raro i te tekiona 15, me te tekiona 29 i te mea e ahei ana nga Kaunihera ki te whiriwhiri a ki te ripoata atu ki te Kawana mo nga take e puta ai he ora ki te iwi Maori, koia enei take i whakaarohia ai e te Huihuinga Nui kia tukua atu ki te Kawana me ana Minita hei whiriwhiri ma ratou, ara :—

1. Hohipera :—

(a.) He mea tika kia whakaturia he hohipera ki nga takiwa Maori kahore nei he Hohipera Takiwa (District Hospitals) a e tokomaha ana ko nga tangata Maori, hei hohipera mo nga turoro Maori me era atu turoro.

(b.) Ma nga Kaunihera Maori me nga Maori o aua takiwa e kohi he moni hei awhina i te hanganga me te whakahaerenga o aua hohipera.

(c.) Me awhina ano hoki nga tangata pakeha o roto i aua takiwa.

(d.) E tono ana tenei Huihuinga kia pai te Kawanatanga ki te awhina kaha kia taea ai tenei tikanga.

2. *Te Mahi Tiaki Turoro* : He mea tika kia awhinatia nga kotiro Maori kia whakaakona ki te mahi tiaki turoro, a i runga i tena e tumanako ana tenei Huihuinga kia whakaurua kotahi, tokorua ranei o aua kotiro ki roto i nga Hohipera takiwa mo te wa, a i runga i nga whakaritenga e whiwhi pai ai ratou ki te matauranga tiaki turoro.

3. Ko nga takuta e awhinatia ana e te Kawanatanga hei takuta mo nga takiwa Maori me tuku ki raro i te Tari Whakahaere i te Ora mo te katoa mo te taha o a ratou mahi e ahu ana ki te rongoa i nga Maori e pangia ana e te mate.

4. E tono ana tenei Huihuinga ki te Kawanatanga kia whakakorea te arai o te ture e mea nei me matua whiwhi te Maori i te raihana ka ahei ai te hoko pu, paura (ammunition) hoki.

5. Ki te whakaaro a tenei Huihuinga ko te wa tika hei whakatuwheratanga mo te pupuhi manu Maori i nga tau e puare ana i te Ture, ko waenganui o Aperira, kaua i te 1 o Mei.

6. E tono ana tenei Huihuinga ki te Kawanatanga kia whaiwhakaaro ratou ki te arai kei tukinotia nga tanumanga tupapaku Maori, me nga wahi tapu, ma te Kawanatanga e whakatupato ki nga pakeha e haereere ana ki te matakitaki whenua (tourists).

7. E tono ana tenei Huihuinga kia whakaaetia e te Kawanatanga kia whakamana etahi Pirihimana Maori hei mahi i raro i te mana o nga Kaunihera Maori, a o te Tari hoki o nga Pirihimana.

8. E tono ana tenei Huihuinga ki te Kawanatanga kia hanga tetahi rarangi ture kia ahei te Kawana i runga i te tono a tetahi Kaunihera Maori ki te rahui i etahi taunga ika o te moana ma nga Maori anake e hi i raro i te mana o te Kaunihera.